

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ
Úřad ČČK
169 00 Praha 6, Rozdělovská 63

TISKOVÁ ZPRÁVA ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE Z 17.12.2023

UŽ 70 DNÍ NEMÁ ČERVENÝ KŘÍŽ PŘÍSTUP K ZADRŽOVANÝM IZRAELSKÝM RUKOJMÍM

Už 70 dní je Červenému kříži odpírán přístup k zadržovaným izraelským rukojmím, už 70 dní o nich nemají rodiny zprávy, už 70 dní nelze ověřit, v jakém stavu jsou a co potřebují. To odporuje mezinárodnímu humanitárnímu právu, jehož dodržování se **všechny státy zavázaly zajistit**.

Útok ze 7. října 2023 spojený s hromadným únosem řady osob z Izraele do Gazy, které jsou od té doby drženy jako rukojmí především hnutím Hamás, byl na počátku aktuálního vzplanutí ozbrojeného konfliktu Izrael - Gaza. Na tento násilný akt reagovaly Izraelské ozbrojené síly a od té doby probíhá tento ozbrojený konflikt se střídavou intenzitou dosud.

Pozornost světové veřejnosti vzbudily a budí dva momenty: otázka

24.11.2023: *převoz propuštěných rukojmí*

přístupu Červeného kříže k zadržovaným rukojmím a otázka souladu použitých způsobů a prostředků vedení boje na území Gazy s pravidly válečného (humanitárního) práva. Ukázalo se, že s první otázkou je spojována celá řada nejasností ohledně role a možností Červeného kříže, zejména jeho Mezinárodního výboru (MVČK).

Mezinárodní humanitární právo dává právě MVČK velice silná oprávnění. Tím zásadním je jeho **právo navštěvovat všechny osoby**, jejichž svoboda byla omezena v souvislosti s ozbrojeným konfliktem, poskytovat jim při těchto návštěvách humanitární služby a hovořit s nimi beze svědků. Toto oprávnění je výslovně zakotveno jak v Ženevských úmluvách, tak obyčejových normách mezinárodního humanitárního práva a **nelze jej nijak omezovat**.

V souladu s tímto oprávněním se MVČK hned prvního dne po únosu obrátil na reprezentaci pásma Gazy, tj. na představitele hnutí Hamás, s požadavkem, aby mu byl umožněn **bezpodmínečný přístup ke všem zadržovaným rukojmím** za účelem posouzení jejich stavu a podmínek, v nichž jsou zadržována a poskytnutí humanitárních služeb. Současně deklaroval MVČK, že braní rukojmí odporuje MHP a musí být ihned propuštěna, přičemž nabídl své služby neutrálního humanitárního prostředníka při zajištění jejich bezpečného návratu do rukou izraelských úřadů, což rovněž vyplývá z právního postavení MVČK.

Jednání o umožnění přístupu k rukojmím s představiteli hnutí Hamás byla a jsou kontinuálně vedena nejen personálem Červeného kříže delegovaným v Gaze, ale několikrát (naposledy tento čtvrtek a pátek) osobně prezidentkou MVČK Mirjanou Spoljaric Egger, která tato jednání vedla nejen nyní v Gaze, ale setkala se i s nejvyšším vedením Hamásu v Kataru. Přesto **nebylo dosud MVČK umožněno rukojmí navštívit**.

Na druhou stranu je vysoce pozitivní, že již více než polovina zadržovaných byla propuštěna a byla Hamásem předána **MVČK, který je převezl z Gazy do bezpečí** a předal je izraelským orgánům. Dohodnout realizaci těchto přesunů nebylo vůbec jednoduché a mnohdy probíhaly za dosti nebezpečných okolností. Význam tohoto aktu, při němž MVČK naplnil svou obvyklou roli humanitárního prostředníka, je pro rodiny těch, kterým se jejich blízcí vrátili, těžko slovy vyjádřitelný.

Bohužel druhá polovina rukojmí zůstává dále zadržována na neznámých místech v Gaze, jejich rodiny o nich nemají žádné zprávy a **MVČK k nim stále nebyl připuštěn** i přes neustálou snahu a jednání. To samozřejmě nejen MVČK, ale celé Mezinárodní hnutí ČK a ČP, tedy i Český červený kříž, naplňuje skepsí, protože jde o **odepření naplnění jednoho z našich základních poslání** trvajících již více než jeden a půl století. Bohužel Červený kříž nemá kromě jednání a přesvědčování žádné jiné prostředky, jak si naplnění svých oprávnění, v tomto případě přístupu k zadržovaným, vynutit. Nemůže a nesmí třeba "tlačit" na některou stranu tím, že by podmiňoval poskytování pomoci jejímu obyvatelstvu naplněním uvedeného oprávnění. Takto je systém mezinárodního práva nastaven a státy určen včetně místa a oprávnění Červeného kříže v něm.

Říkáme-li, že není v možnostech Červeného kříže vynutit respektování mezinárodního humanitárního práva, říkáme tím je jednu část skutečnosti. Tou druhou, na kterou nelze zapomenout, ba naopak je jí třeba stále připomínat, je **odpovědnost států**, jako těch, kdo mezinárodní humanitární právo tvoří, a těch, kdo ručí za jeho respektování. Všechny 196 suverénních států světa je totiž vázáno společným článkem 1 Ženevských úmluv, kterým si uložily **povinnost za všech okolností** (nejen) *zachovávat* ustanovení mezinárodního humanitárního práva, ale (také a zde především) **zajistit jejich zachování**.

Tím se rozumí povinnost všech států, které jsou touto normou vázány, učinit vše pro to, aby bylo mezinárodní humanitární právo respektováno, **musí tedy i plně využít svého veškerého vlivu** na další státy, další subjekty a entity, aby porušitelé mezinárodního humanitárního práva začali jeho ustanovení dodržovat. Toto je **kardinální a nepominutelná odpovědnost všech států**.

Červený kříž si váží důvěry, kterou do něj lidé postižení více než sty ozbrojenými konflikty současnosti i jejich blízcí vkládají, váží si práv, které mu státy svěřily pro výkon ochrany obětí ozbrojených konfliktů a současně věří, že státy, jako ručitelé těchto práv, **naplní svůj závazek zajistit zachování** mezinárodního humanitárního práva, že nám umožní pomáhat. Neexistuje totiž na světě entita, na kterou by státy nemohly svůj vliv uplatnit. **Věříme, že svůj vliv reálně uplatní ve věci respektování humanitárního práva v konfliktu Gaza-Izrael.**

Doc. Dr. Marek Jukl
prezident ČČK